

DANSK ØKONOMI I EUROPA

Finansminister Henning Dyremose redegør for indholdet i

DEN ØKONOMISKE OG MONETÆRE UNION

Ved folkeafstemningen den 2. juni skal vælgerne som et af mange punkter i traktaterne om Den europæiske union tage stilling til, hvorvidt Danmark fortsat skal være med i udviklingen af Den Økonomisk og Monetære Union (ØMU'en). Jeg skal her forsøge at forklare, hvad ØMU'en er og vil betyde for dansk økonomi.

Etableringen af ØMU'en foregår i tre faser. Den første fase er gennemført, og Danmark er med i EF's valuta-samarbejde (EMS'en). Den 2. juni skal vælgerne tage stilling til, om vi også skal være med i anden fase: etableringen af det Europæisk Monetære Institut (EMI), som skal forberede oprettelsen af en Europæisk Centralbank. Danmark har ikke forpligtet sig til tredje fase - den fælles valuta og centralbank - men skal have en folkeafstemning herom i slutningen af 90'erne.

ØMU'en er ikke et smart begreb opfundet af økonomer eller politikere til lejligheden, men en naturlig udvikling af EF-landenes økonomiske samarbejde. ØMU'en vil danne en tryk ramme om EF-landenes og det enkelte menneskes økonomi. En situation, hvor voldsom inflation udhuler menneskers indkomst og opsparing, er udelukket med ØMU'en. Der sikres med andre ord økonomisk stabilitet i Europa.

Dernæst fører ØMU'en en række kontante fordele med sig. Vekselomkostninger og kurssikringsomkostninger vil forsvinde. Et stabilt lavt renteniveau og en god konkurrenceevne bliver en vedvarende realitet for virksom-

hederne. Styr på den offentlige økonomi bliver en sund forudsætning.

ØMU'en vil medvirke til at skabe øget økonomisk vækst i Europa og nye arbejdspladser, også i Danmark. Endelig vil ØMU'en give mindre lande som Danmark indflydelse på pengepolitikken i hele Europa.

Vejen til ØMU'en

Samarbejdet i det Europæiske Fællesskab (EF) har i en årrække haft etableringen af en Økonomisk Monetær Union som mål. En principbeslutning blev således truffet ved EF-topmødet i Haag i 1969 - altså før Danmark blev medlem. Målsætningen blev bekræftet på EF-topmødet i 1972 i Paris, hvor Danmark, England og Irland også deltog.

Efter store ændringer i det internationale valutakurssystem i begyndelsen af 1970'erne blev et europæisk valutakurssamarbejde - det såkaldte slangesamarbejde - etableret i 1972 med Danmark som deltager. I marts 1979 blev slangesamarbejdet afløst af det Europæisk Mo-

netære System (EMS). EMS'en gav større muligheder for at modstå valutakursuro, men EMS'en betød også en større forpligtelse til at føre en økonomisk politik, som førte frem mod stadig fastere valutakurser mellem landene.

Det konservative folkeparti
siger ja til Europa

De tre faser

Overgangen fra det nuværende valutasamarbejde (EMS'en) til den Økonomisk og Monetære Union sker – som nævnt i indledningen – i tre faser!

Første fase blev besluttet på EF-topmødet i 1989 og påbegyndt den 1. juli 1990. Den medfører, at alle EF-lande skal med i EMS-samarbejdet, og at der skabes fri bevægelighed for kapital i hele EF. Der skal endvidere arbejdes for, at den fælles EF-valuta – ECU'en – bruges ved betalinger mellem virksomheder. Kun Grækenland er endnu ikke med i valutasamarbejdet (EMS'en). Sverige, Norge og Finland har – selv om de endnu ikke er medlemmer – bundet deres valutaer til EMS'en. Danmark mærker ingen ændringer i første fase. Vi har allerede fri bevægelighed for kapital og har siden starten i 1979 været med i valutasamarbejdet.

Unionstraktaten fra Maastricht forudsætter, at den anden fase påbegyndes den 1. januar 1994. Anden fase medfører, at der oprettes det Europæiske Monetære Institut (EMI), som forløbereren for Den Europæiske Centralbank (ECB). EMI skal forberede den tredje fase, herunder oprettelsen af Den Europæiske Centralbank. EMI skal også bidrage til, at EF-landenes økonomiske politik bliver afstemt efter hinanden.

Tredje fase er den Monetære Union, hvor EF-landenes valutakurser bliver låst fast, og der indføres en fælles valuta. Den Europæiske Centralbank skal oprettes senest i efteråret 1998. Dens hovedopgave bliver at føre pengepolitik. Styringen af den fælles valuta ECU'ens kurs over for valutaer uden for EF bliver en anden af Centralbankens opgaver.

Overgangen til tredje fase

Et land kan ikke uden videre indtræde i tredje fase. Det Europæiske Monetære Institut skal vurdere, om det enkelte land er parat til at indgå i ØMU'ens tredje fase. På baggrund af denne vurdering kan EF's stats- og regeringschefer (Det Europæiske Råd) afgøre, om et flertal af landene opfylder betingelserne for at deltage i ØMU'ens tredje fase. Rådet skal samtidig fastsætte en dato for begyndelsen af tredje fase, som kan påbegyndes i 1996, hvis mindst syv lande opfylder kravene.

Hvis tredje fase ikke allerede er begyndt, skal landenes økonomier bedømmes senest i 1998. Det skal afgøres, hvilke lande, der opfylder betingelserne for at gå ind i tredje fase i 1999, hvor den fælles valuta under alle omstændigheder skal indføres.

For at måtte deltage i tredje fase stilles en række mindstekrav til det enkelte lands økonomi.

De økonomiske krav

Det er en betingelse for at indføre den fælles valuta, at den økonomiske udvikling i EF-landene ikke adskiller sig for meget fra hinanden. Derfor har man opstillet fire krav til det enkelte lands økonomi, som alle skal opfyldes, for at et land kan deltage i tredje fase.

- * **PRISSTABILITET.** Et lands prisstigninger må maksimalt være 1,5 pct. point højere end i de tre lande, som har de laveste prisstigninger.
- * **BUDGETUNDERSKUD.** Et lands underskud på de offentlige budgetter må ikke overstige 3 pct. af årets bruttonationalprodukt. Statsgælden må ikke overstige 60 pct. af bruttonationalproduktet.
- * **STABIL VALUTAKURS.** Et lands valuta må ikke have bevæget sig uden for EMS' ens rammer for valutakursudsving inden for en periode på mindst 2 år.
- * **RENTENIVEAU.** Den lange rente (typisk obligationsrenten) må maksimalt have oversteget gennemsnittet af de tre EF-lande med lavest lang rente med 2 pct. point inden for de seneste år.

Undtagelser

England og Danmark har ikke på forhånd forpligtet sig til at deltage i ØMU'ens tredje fase. I Danmark skal der afholdes en folkeafstemning om dette tema. Hvis Danmark ikke ønsker at deltage i tredje fase, vil landet blive behandlet på lige fod med lande, der ikke opfylder de økonomiske betingelser. Det betyder, at Danmark i så tilfælde ikke bliver repræsenteret i Centralbanken.

Dansk økonomi er i fin form til ØMU'en

Danmark er et af de EF-lande, som har den stærkeste økonomi. Danmark er blandt de få lande, som allerede i dag opfylder de økonomiske betingelser for at deltage i ØMU'ens tredje fase.

Det vil således ikke være forbundet med nogen økonomisk hestekur at gøre dansk økonomi klar til ØMU'en. Tværtimod. Som det fremgår af tabellen opfylder kun Danmark, Luxembourg og Frankrig de fire krav. End ikke Tyskland opfylder kravene.

EF-landene og ØMU-kravene

(de fremhævede typer viser, hvor kravene er opfyldt)

Lande	Infla- tion 1)	Offentlige finanser			Langfri- stet obli- gations- rente 4)
		Budgetsaldo	Offentlig gæld Pct. af BNP 2)		
	Pct.	Pct. af BNP	1992	Ændr.fra 1991	Pct. p.a.
Belgien	3,4	- 6,3	129,6	+ 0,2	9,0
Danmark	2,2	- 1,5	57,3 3)	+ 0,1	9,9
Tyskland	4,2	- 3,4	48,7	+ 2,5	8,5
Grækenland	14,3	- 14,4	99,0	+ 2,6	-
Spanien	5,6	- 3,6	46,4	+ 0,8	11,9
Frankrig	2,9	- 1,7	47,5	+ 0,3	8,7
Irland	3,0	- 4,1	100,4	- 2,4	9,0
Italien	5,2	- 9,4	103,9	+ 2,7	12,7
Luxembourg	3,7	+ 2,0	6,4	- 0,3	-
Holland	3,5	- 4,1	79,5	+ 1,1	8,9
Portugal	9,5	- 4,6	62,7	- 2,0	16,6
England	4,6	- 3,6	45,6	+ 1,8	9,6
EF	4,5	+ 4,3	63,3	+ 1,5	10,1

- 1) År til år-ændring i forbrugerpriserne.
- 2) Prognose, november 1991.
- 3) Fraregnet den sociale pensionsfonds formue, samt konsolidering ml. sek-
torer. Den endelige fastlæggelse af det offentlige gældsbegreb afventer
drøftelse med EF-Kommissionen.
- 4) December 1991.

Kilde: EF-Kommissionen, Europæisk Økonomi nr. 50, dec. 1991.

ØMU giver kontante fordele for borgere og virksomheder

Etableringen af en Økonomisk og Monetær Union er ikke en trussel for Danmark eller dansk økonomi. Den giver tværtimod Danmark en række kontante fordele.

For borgerne og virksomhederne vil gevinsten naturligvis først og fremmest vise sig i form af sparede omkostninger til valutaomveksling, når der i hele EF anvendes en fælles mønt. Det vil styrke virksomhedernes konkurrenceevne og er af stor betydning for danske virksomheder, der er helt afhængige af deres omfattende samhandel med omverdenen.

Borgerne vil opleve den fordel, at man som turist i et andet medlemsland slipper for en brydsom og usikker omregning til egen valuta ved køb af varer. Priserne kan direkte sammenlignes.

Usikkerheden om valutakurserne fjernes. Virksomheder vil kunne spare den dyre kurssikring, som i dag er nødvendig ved eksport, hvis man vil have sikkerhed for økonomien. Danske virksomheder vil også få fordelene ved, at ECU'en bliver en international valuta på linie med dollaren.

Endelig fører ØMU'en til væsentlige begrænsninger i valutaspekulationerne. Det vil spare renter på statsgælden.

Danmark får indflydelse

Kommer Danmark med i ØMU'en, får vi en indflydelse på europæisk pengepolitik, som vi ellers ingen mulighed har for at få.

I dag er den tyske forbundsbank i realiteten enebestemmende, når EF's pengepolitik skal fastlægges. I ØMU'ens tredje fase vil EF's pengepolitik blive et anliggende for det uafhængige centralbanksystem, nærmere betegnet Det europæiske centralbanksystems Styrelsesråd. Danmarks Nationalbank vil blive repræsenteret i Styrelsesrådet med en stemme på lige fod med de øvrige deltagende landes centralbanker. Den danske nationalbankdirektør har altså lige så stor stemmeret som den tyske.

ØMU'en sikrer således i sidste fase, at små lande får en meget betydelig indflydelse på EF's pengepolitik – en indflydelse, som er større end den, vi kender i dag.

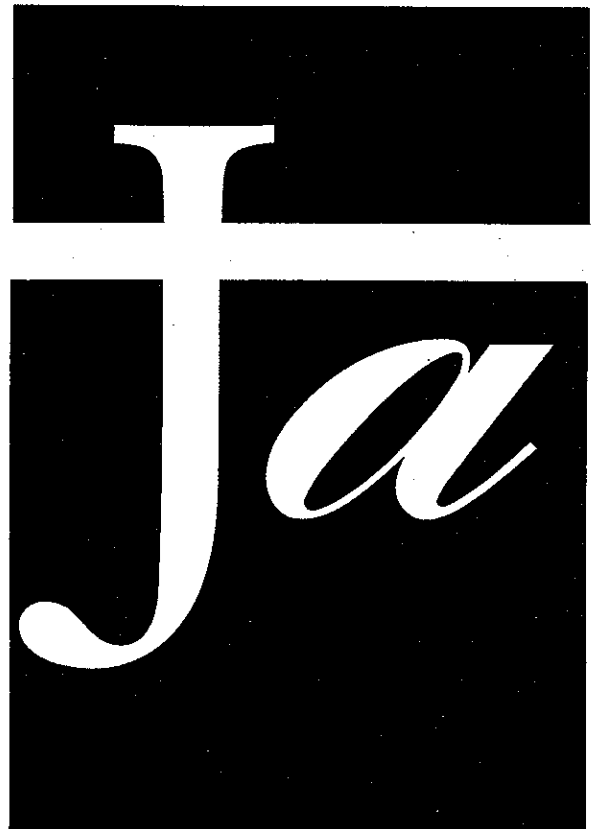
En tryk ramme om Danmarks økonomi

Den Økonomiske og Monetære Union vil skabe en tryk ramme om dansk økonomi. Et stabilt lavt prisniveau og et lavt renteniveau vil blive sikret. Hermed får borgerne tryghed omkring udviklingen i reallønnen og virksomhederne omkring udviklingen i konkurrenceevnen.

ØMU'en er ligeledes en garant for, at underskud på de offentlige finanser ikke får lov at løbe løbsk med de uheldige konsekvenser, det vil få for renten og de fremtidige skatter. Det bliver ligeledes sikret, at menneskers opsparing ikke på kort tid bliver udhulet af prisstigninger.

ØMU'en begrænser ikke Danmarks muligheder. Tværtimod. Den giver danskerne en tryk ramme om økonomien.

Sammen med det indre marked vil ØMU'en medvirke til at styrke væksten og beskæftigelsen i Europa og i Danmark.

**Det konservative folkeparti
siger ja til Europa**